

Mottagare

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.fs@regeringskansliet.se

Yttrande om förslag om smittskyddsåtgärder och vaccinationsbevis i långväga kollektivtrafik m.m.

Tåg företagen har tagit del av Socialdepartementets remiss av promemorian "Vaccinationsbevis på serveringsställen och i andra verksamheter, smittskyddsåtgärder i långväga kollektivtrafik och förlängning av begränsnings- och serveringsförfordningarna". Synpunkterna i detta yttrande fokuserar på förslagen att vid behov återinföra smittskyddsåtgärder i långväga kollektivtrafik genom begränsningsförfordningen (2021:8), samt den nya möjligheten att föreskriva vaccinationsbevis i sådan verksamhet.

Tåg företagen är bransch- och arbetsgivarorganisationen med cirka 70 medlemmar som har närmare 17 000 medarbetare. Bland medlemmarna finns de flesta av Sveriges aktiva tågoperatörer. Tåg företagen ingår i förbundsgruppen *Almega*, som är en medlemsorganisation inom Föreningen Svenskt Näringsliv.

Järnvägsbranschen drabbades mycket hårt av de inskränkningar i form av reducerad beläggning som bl.a. långväga tågtrafik tvingades att göra under våren och en stor del av sommaren 2021. När regeringen nu överväger att, i händelse av ökad smittspridning, återinföra restriktioner i den långväga kollektivtrafiken, är det positivt att förslaget till reviderad förfordning medger en större frihet för verksamhetsutövarna att genomföra åtgärder som är anpassade till verksamheten.

Förslaget i korthet

Det remitterade förslaget består av två delar. Den första delen handlar om att regeringen vill säkerställa en beredskap att införa krav på smittskyddsåtgärder i kollektivtrafik med buss och tåg på linjesträckningar som överstiger 150 kilometer. Den som bedriver eller organiserar sådan kollektivtrafik ska begränsa antalet passagerare på ett sätt som är säkert ur smittskyddssynpunkt, samt vidta lämpliga åtgärder för att förhindra smittspridning. Verksamheten ska utifrån förutsättningarna bedrivas så att trängsel undviks och att passagerarna kan hålla avstånd.

Den andra delen handlar om att införa möjligheten att använda vaccinationsbevis för viss långväga kollektivtrafik. Den som bedriver eller organiserar kollektivtrafiken föreslås besluta om vaccinationsbevis ska användas eller inte.

Synpunkter

Tåg företagen noterar att kraven ska omfatta långväga buss- och tågtrafik, men inte färje- och flygtrafik med skälet att ovaccinerade och boende på sådana platser som främst kan nås med hjälp av kollektivtrafik, framför allt öar, inte ska begränsas i sin rörelsefrihet. Tåg företagen menar att motivet att utifrån smittskyddssynpunkt exkludera enbart färje- och flygtrafik, och inte även exempelvis långväga tågtrafik, inte tillräckligt tydligt framgår i promemorian. Om anledningen till krav på smittskyddsåtgärder främst är att undvika trängsel och därmed minska risken för smittspridning i begränsade utrymmen under längre tid, torde risken för smittspridning i flyg- och färjetrafik vara likvärdig med långväga tågtrafik, och sannolikt även långväga busstrafik.

Tåg företagen ser positivt till att möjligheten att använda vaccinationsbevis lyfts fram som ett alternativ till att genomföra andra typer av begränsningar, på motsvarande sätt som redan skett i en del andra sektorer. Det är en klar förbättring mot de tidigare bestämmelser som varit gällande under 2021, som exempelvis inte tog hänsyn till fordonens utformning när antalet platser begränsades. En mer allmänt hållen skrivning är lämplig givet det nuvarande läget. Som förslaget till förordning är skrivet finns det emellertid ett uttalat grundkrav på begränsningar i antalet passagerare och andra åtgärder för att förhindra smittspridning och trängsel (7 kap. 1 §), medan det inte är givet att det *samtidigt* blir en faktisk möjlighet till vaccinationsbevis som alternativ. Enligt 2 § blir detta upp till Folkhälsomyndigheten att besluta om i eventuella föreskrifter. Tåg företagen efterlyser en tydligare skrivning i förordningen om att vaccinationsbevis *ska* finnas med som en tillåten alternativ åtgärd i stället för begränsningar i antal passagerare redan från början.

Det finns särskilda utmaningar med kontroll av vaccinationsbevis i långväga tågtrafik, t.ex. vad gäller var och när kontrollen bör ske och hur man avvisar resenärer utan giltiga vaccinationsbevis. Tåg företagen menar dock att fördelarna med att använda vaccinationsbevis jämfört med andra inskränkande åtgärder överväger nackdelarna. Vid ett eventuellt införande förutsätter Tåg företagen att en ändamålsenlig tillämpning kan utarbetas i samråd med Folkhälsomyndigheten och vid behov andra myndigheter.

När det gäller rätten till ersättning för den som drabbas av begränsningar i sin verksamhet har regeringen i en tidigare promemoria (S2021/06915) uttryckt att den frågan kan aktualiseras på nytt om det blir nödvändigt med långtgående begränsningar. När en beredskap för en sådan situation nu är föremål för beredning ser Tåg företagen fortfarande ett behov av ett förtydligande av Covid-19-lagen som medger en effektiv och träffsäker kompensation för de verksamheter som drabbats ekonomiskt av åtgärder som ska begränsa smittspridningen.

För Tåg företagen

Gustaf Engstrand
Näringspolitisk chef

Lina Lagerroth
Näringspolitisk expert